

Dreptul la libertate și securitate a persoanei în regiunile de conflict

În perioada 5-6 mai, Asociația Promo-LEX a organizat Conferința cu tema “Dreptul la libertate și securitate a persoanei în regiunile de conflict”. Evenimentul a fost găzduit de Hotelul CODRU, Chișinău. În total, în cadrul conferinței au participat cca 60 de persoane:

reprezentanți din cadrul Ministerului Reintegrării, Ministerului Apărării și Ministerului Justiției; reprezentanți din cadrul Ambasadelor Germaniei, Cehiei, României; Centrul pentru Drepturile Omului; reprezentanța specială a UE în Moldova; Judecători și Procurori, care activează în Judecătoriile și Procuraturile raioanelor Bender, Căușeni, Dubăsari, Rezina, Florești, Grigoriopol, Slobozia și Rîbnița. De asemenea, în cadrul conferinței au participat reprezentanți ai societății civile de pe ambele maluri ale Nistrului și reprezentanți ai organizațiilor internaționale preocupate de problematica drepturilor omului în regiunea transnistreană a Moldovei.

Este de menționat faptul că discuțiile conferinței nu s-au axat doar pe problemele din regiunea transnistreană a Moldovei, dar și pe problemele din regiunile de conflict „înghețate” din Georgia și din regiunea Caucazului de Nord și Federația Rusă. Cu acest prilej, în cadrul conferinței au fost invitați să participe experți din Georgia și Marea Britanie.

Conferința a fost deschisă cu un cuvânt de salut din partea dlui Alexandru Postica – Director Executiv al Asociației

Promo-LEX și din partea dlui Ion Stăvilă – Viceministrul Reintegrării.

„Împreună cu experții străini vom încerca să depistăm exemplele pozitive din aceste regiuni pentru a le implementa în legislația națională, dar și pe cele negative pe care trebuie să le evităm”, a spus Alexandru Postica.

În prima zi a conferinței au fost abordate o serie de probleme legate de problematica drepturilor omului în regiunea transnistreană. Dl Dumitru Mînzărari, expert al Institutului pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” a vorbit despre aspectele securității regionale, menționînd situația fragilă în care se află Republica Moldova. În alocuțiunea sa dnul Mînzărari a explicat care sunt cauzele și natura conflictului, precum și perspectivele soluționării acestuia.

În cadrul prezentării sale, dl Ion Stăvilă a relatat despre eforturile autorităților R.M. în rezolvarea conflictului transnistrean și protejarea drepturilor omului în regiunea transnistreană. Ultimul a reiterat intenția de a contribui la rezolvarea oricăror probleme care apar pe teritoriul transnistrean în limita competenței acestei instituții.

Popovschi Stepan, jurist din regiunea transnistreană, a explicat că instanțele de judecată care activează în regiunea transnistreană nu sunt în măsură să asigure o examinare echidistantă și justă a cauzelor. În special a menționat imperfecțiunea cadrului, precum și modul netransparent în care sunt examinate cauzele în așa zisele instanțe de judecată. La fel a menționat că este necesară crearea unei structuri complexe care ar fi în stare să examineze litigiile din regiune sub egida unei structuri internaționale.

Președintele Asociației Juriștii pentru Drepturile Omului, dl Vladislav Gribincea a vorbit participanților conferinței despre problemele de jurisdicție în legătură cu examinarea cauzelor complexe din regiune. În lumina dosarului Ilașcu și alții împotriva Moldovei și Federației Ruse, d-nul Gribincea a

concluzionat că situația în mare parte nu s-a schimbat de la pronunțarea deciziei în 2004.

Tot în prima zi de conferință, dl Ion Manole a făcut o prezentare la tema Libertatea și siguranța persoanei în Republica Moldova. În cadrul prezentării sale, Dl Ion Manole a declarat că problema abordată în sine este una deosebit de complexă, fapt demonstrat prin interpretarea ei în cadrul sistemului juridic național și cel european, însă necesită o abordare specială atunci când este examinată în cadrul unui sistem ilegal, prezent în zonele lipsite de legitimitate și recunoaștere internațională. De asemenea, Ion Manole a menționat și faptul că fiind limitat în acțiunile sale pe teritoriul din stînga Nistrului precum și lipsit de legitimitate, regimul de la Tiraspol nu are dreptul să lipsească persoanele de libertate. În diferite perioade, eforturile autorităților constituționale în vederea eliberării deținuților politici (Ilașcu, Ivanțoc, Petrov-Popa și Leșco) au fost considerabile precum și apreciate atât de către opinia publică națională cât și de instanța europeană. În acest context, este logic să ne întrebăm dacă autoritățile RM nu ar fi trebuit să procedeze la fel în toate cazurile de arestare sau detenție aduse la cunoștința lor. Or, nu au fost înregistrate careva eforturi similare în cazurile pe care le cunoaștem sau altele. Dimpotrivă, marea majoritate a examinării demersurilor sau a plîngerilor aveau un singur răspuns – cel bazat pe faptul că “în legătură cu situația creată politică creată după 1992, organele de drept sunt lipsite de posibilitatea de a interveni în apărarea drepturilor și intereselor legale ale locuitorilor regiunii transnistrene”, sau că Republica Moldova nu deține controlul efectiv asupra acestui teritoriu, fără a pierde ocazia de a anunța victima sau reprezentanții acestora despre faptul că “odată cu ratificarea CEDO precum și a Protocoalelor la ea Moldova a declarat că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în privința omisiunilor și a actelor comise de organele autoproclematei republici nistrene pe

teritoriul controlat efectiv de ele pînă la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă”. Însă, faptul că autoritățile constituționale nu dețin controlul de facto asupra regiunii transnistrene nu eliberează Guvernul (Statul) de responsabilitatea privind situația din acest spațiu, a declarat Ion Manole.

În același context, Ion Manole a mai menționat că o simplă analiză a situației ultimilor cca 20 ani din spațiul post-sovietic și din Balcani justifică opinia privind ineficiența structurilor internaționale în ceea ce privește atât prevenirea conflictelor (fosta Iugoslavie, Cecenia) cît și implicarea în gestionarea post-conflict (Georgia, Moldova). Lipsa unor eforturi conjugate și respectiv a unor rezultate vizibile continuă să afecteze viața a milioane de oameni. În opinia noastră, situația poate fi alta în cazul în care ar exista o atenție sporită aspectelor ce țin de respectarea drepturilor omului.

Cea de a doua zi a conferinței a fost dedicată situației din regiunea Caucazului de Nord, Federația Rusă și Georgia. În acest sens, Doina Ioana Străisteanu, expert în domeniul drepturilor omului a relatat despre jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului în cauzele ce au ca obiect situațiile din Cecenia. La moment Curtea Europeană a pronunțat în jur de 100 de hotărîri pe aceste cauze și există o mulțime de cereri neexamine. Exemplul Ceceniei a fost prezentat drept unul negativ, scenariul căruia urmează a fi evitat în situația Moldovei.

În ceea ce privește libertatea și siguranța persoanei în regiunile de conflict din Georgia, Nikoloz Legashvili, Președintele Consiliului de Administrare al Asociației „Articolul 42 al Constituției” a relatat esența conflictelor din Georgia și evoluția acestora. Deși nu există o jurisprudență bogată în ceea ce privește cauzele de violare a drepturilor omului pentru Georgia la Curtea Europeană, oricum experiența relatată de către dnul Legashvili a fost necesară

pentru a înțelege care este importanța negocierilor în cadrul conflictelor înghețate.

Tot în cadrul celei de-a doua zile a Conferinței Veaceslav Balan, expert în domeniul drepturilor omului a vorbit despre Rolul Curții Penale Internaționale. În acest context s-a menționat faptul că, în primul rând Moldova ar trebui să ratifice Statutul de la Roma și în al doilea rând acest lucru trebuie să fie făcut fără a exclude regiunea transnistreană. Importanța acestui mecanism s-a arătat decisivă în curmarea acțiunilor ilegale ale unor indivizi îndreptate împotriva umanității. Un exemplu clar de acțiune a Statutului de la Roma s-a arătat situația președintelui Sudanului care a fost arestat recent pentru crimele împotriva umanității.

În urma alocuțiunilor experților invitați s-au conturat următoarele propuneri și concluzii referitoare la situația drepturilor omului în regiunea transnistreană și anume:

- întreprinderea tuturor măsurilor ce stau în puterea autorităților constituționale pentru acoperirea vidului informațional care persistă în regiune mai mult de 17 ani;
- creșterea încrederii locuitorilor din stînga Nistrului față de autoritățile de drept din dreapta Nistrului;
- dotarea instituțiilor de drept cum ar fi Judecătorii, Procuraturi și Comisariate de poliție create special pentru raioanele aflate în afara contrului autorităților și suplinirea numărului angajaților acestor instituții;
- luarea de atitudine față de actele emise de organele locale de administrare și de drept;
- investigarea minuțioasă a fiecărui caz de violare a dreptului la libertate și siguranță și documentarea corespunzătoare a acestuia.

Conferința a fost organizată în cadrul proiectului “Dreptul la libertate și securitate a persoanei în regiunile de conflict”, proiect implementat grație suportului oferit de Balkan Trust

for Democracy și Black Sea Trust for Regional Cooperation / A Project of the German Marshall Fund.

Scopul de bază al acestui proiect este de a identifica soluții adecvate și viabile pentru promovarea și apărarea dreptului la libertate și securitate a persoanei în regiunea din stînga Nistrului (Transnistria) fiind preluate practicile pozitive din regiunile de conflict și post-conflict din Georgia, fosta Iugoslavie și Caucazul de Nord, prin intermediul schimbului de experiență la nivel regional.

De asemenea, În cadrul acestui proiect va fi elaborat un studiu cu privire la libertatea și securitatea persoanei în regiunile de conflict din Moldova, Georgia, Federația Rusă și Fosta Iugoslavie. Studiul va fi publicat și prezentat publicului larg în luna Septembrie 2009.

DOC – [Agenda](#)